

YRKESHÖGSKOLAN **ARCADA**

Tillgänglighet till nätbaserad information

Annikki Arola
Lektor i ergoterapi

30-11-2019

Tankar.....

Idag...

Ca 650 miljoner människor i hela världen lever idag med en funktionsnedsättning

I framtiden....

Siffran kommer att öka:

- Ökning i den totala populationen
- Utvecklingen inom den medicinska vården.
- Ökat antal äldre med normal nedgång i funktionerna.

Struktur för presentationen

- Tillgänglighet till nätbaserad information
- Delaktighet & tillgänglighet
- Universell utformning
- E- tillgänglighet

Med riktning mot ett jämlikt samhälle....

- Personer med funktionsnedsättningar upplever att omgivningar, produkter och service är designade för personer utan funktionsnedsättningar.
- Det finns ett behov av att utbilda och informera om hur man skapar tillgängliga samhällen för alla utan att behöva skapa speciallösningar.
- Det handlar om något som vi kallar för aktivitetsrättvisa = alla ska ha rätt att leva ett vardagsliv utan hinder som orsakas av otillgängliga miljöer

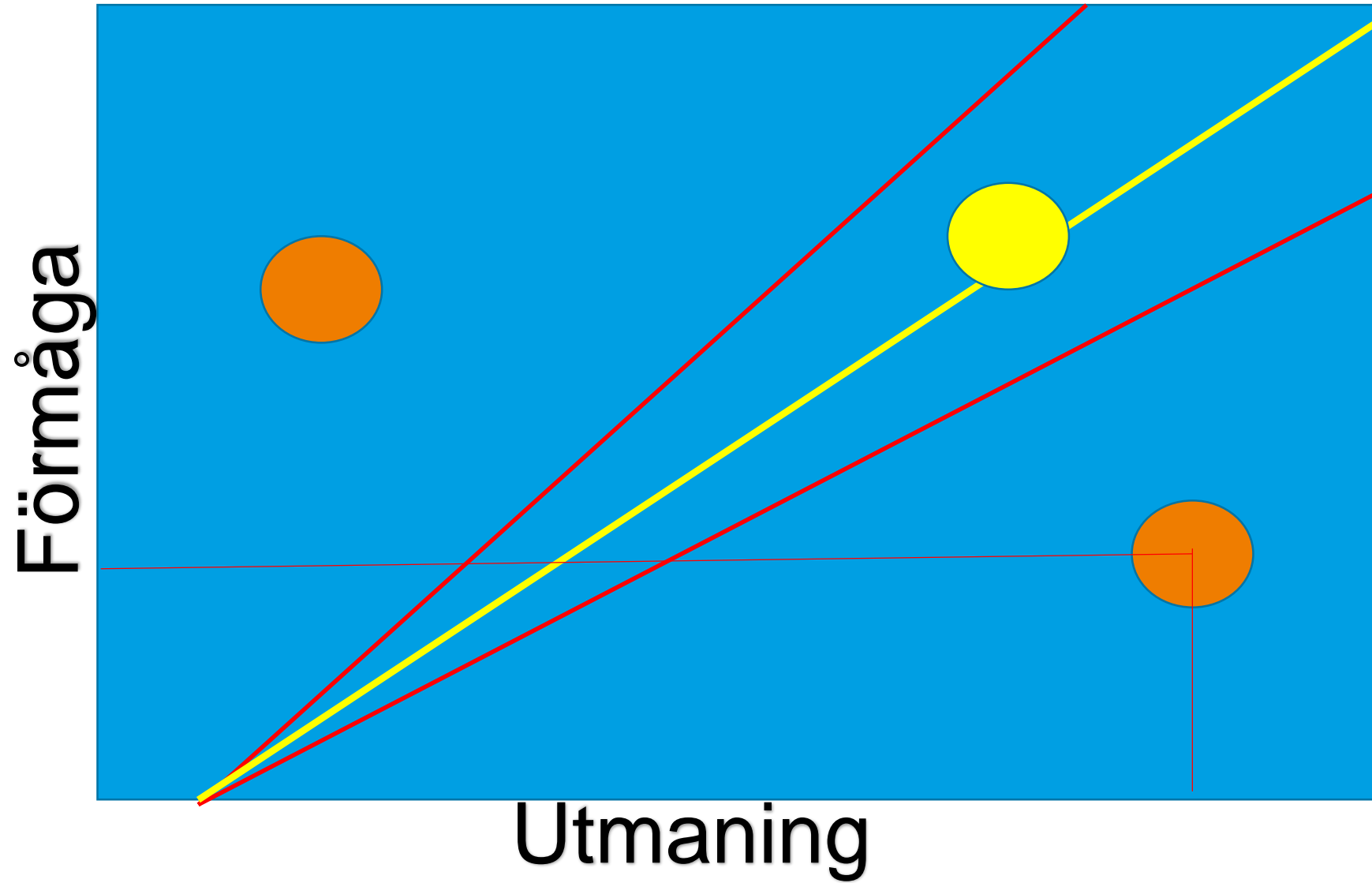
Det handlar om delaktighet....

- Full delaktighet för alla, oavsett funktionsförmåga, inom alla områden i samhället är centralt. Det som avgör möjligheten till delaktighet är *tillgängligheten i samhället* och de förutsättningar som skapats för individen.
- Möjligheterna för alla, oavsett funktionsförmåga, att vara delaktiga *rör alla områden i samhället*; arbetsmarknad, skola, offentliga miljöer och tillgång på information.

Sååå...vad är delaktighet?

- Delaktighet uppstår i samspelet mellan individ och en tillgänglig miljö.
- Tillgänglighet i samhället berör många aspekter: fysisk miljö, sociala sammanhang, möjlighet att fungera självständigt, medbestämmande...osv

Mottaglighetshypotesen

Universell utformning, lösning på problemet?

- **Universell utformning** relaterar till ett brett spektrum av idéer vars mål är att skapa byggnader, produkter och omgivningar som är tillgängliga för de flesta: äldre, personer med nedsättningar och personer utan nedsättningar.
- Universell utformning innebär att i utveckling och design ta hänsyn till människors olika behov och förutsättningar.
- Designen av produkter och omgivningar ska vara användbara av alla, utan behov av specialanpassningar.

Maximal delaktighet med universell utformning

Universell utformning är en strategi med målet att utforma olika miljöer, produkter, kommunikation, IKT och service *så tillgängliga, användbara och förståeliga som möjligt.*

Utformningen sker på ett naturligt sätt utan behov av att specialanpassning eller adaptation i efterhand.

Detta medför automatiskt en ökad delaktighet och inklusion av alla i samhället.

Målet är tillgänglighet i alla situationer...

- Tillgänglighet handlar om tillträde till fysisk miljö, tillgång till information, kommunikation, och tjänster, *inklusive digitala tjänster*.
- Exempel på tillgänglighet är
  - fysisk miljö som är möjlig att använda för personer som har en funktionsnedsättning.
  - digitala lösningar där alla förstår där alternativ finns för olika nedsättningar
  - ....

Vad betyder det i praktien?

- Tillgänglig information för alla

7 principer för universell utformning

1. Likvärdig användning
2. Flexibel användning
3. Enkelt och intuitivt
4. Perceptuellt tillgänglig information
5. Tolerans mot misstag
6. Liten fysisk ansträngning
7. Storlek och utrymme för användning och tillgänglighet.

Likvärdig användning

- ✓ Ge alla användare lika möjligheter att fungera i miljön.
- ✓ Undvika stigmatisering eller segregation av olika användare.
- ✓ Sörja för att alla har samma möjligheter att fungera i en trygg och säker miljö

Före

Efter

Källa: PeO Hedwall

Flexibel användning

Alternativa användningsmetoder:

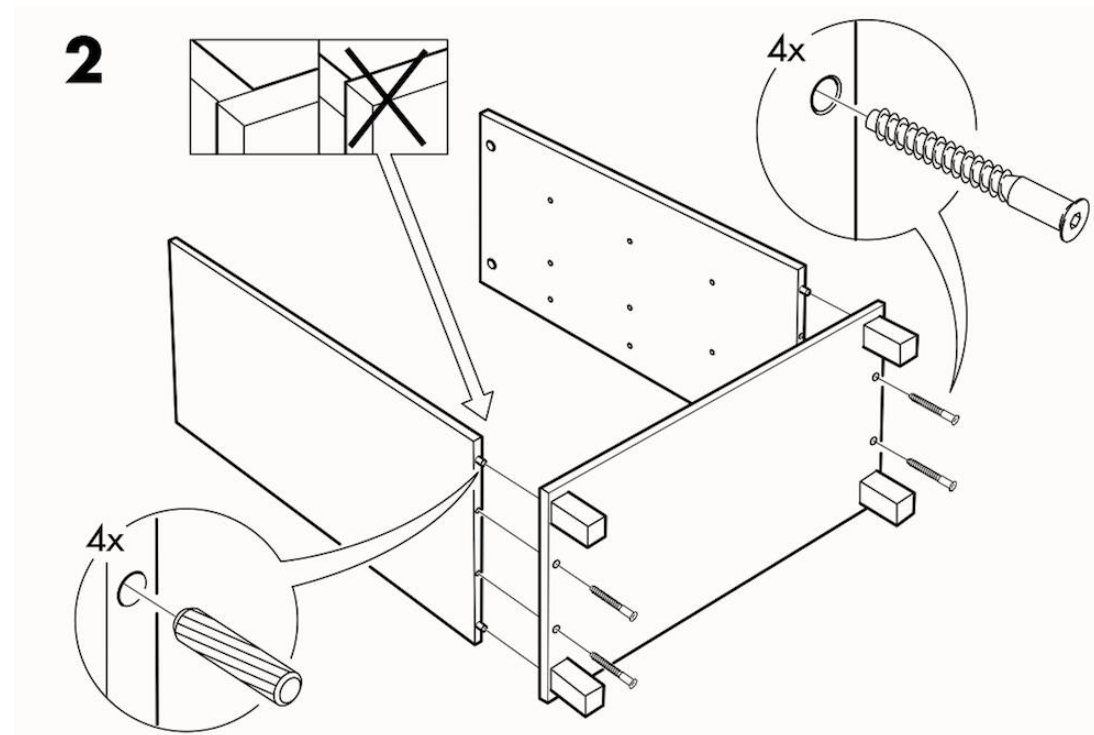
- ✓ Skapa möjlighet av användning åt höger eller vänster
- ✓ Underlätta noggrannhet och precision i användningen
- ✓ Anpassningsbar efter storlek och situation

16

Enkel och intuitiv användning

- ✓ Eliminera onödig komplexitet
- ✓ Var konsekvent med användarens förväntningar och intuition
- ✓ Rymma ett brett utbud av kunskaper och språkkunskaper
- ✓ Ordna information som är förenlig med dess vikt

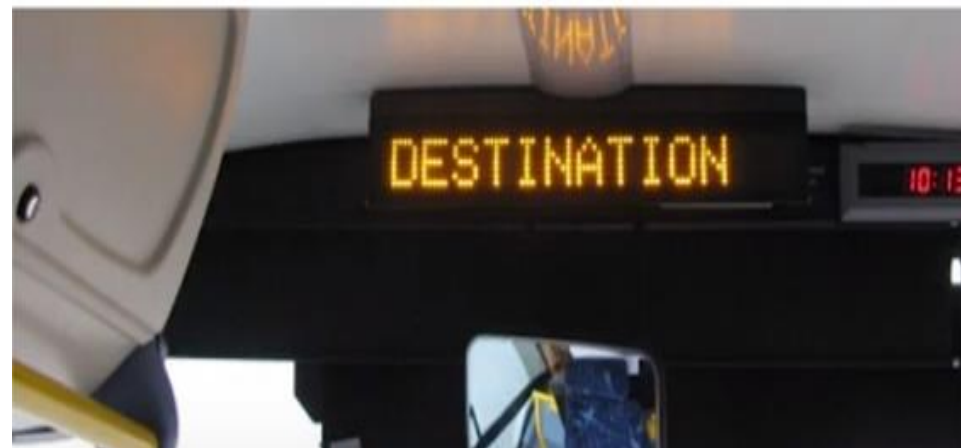

Information som är lätt att uppfatta/flexibilitet

- ✓ Använd olika kommunikationssätt (bild, verbal, taktil)
- ✓ Maximera "läsbarheten" av viktig information
- ✓ Möjliggör att olika tekniker eller apparatur fungerar ihop så att olika personer kan använda dem.

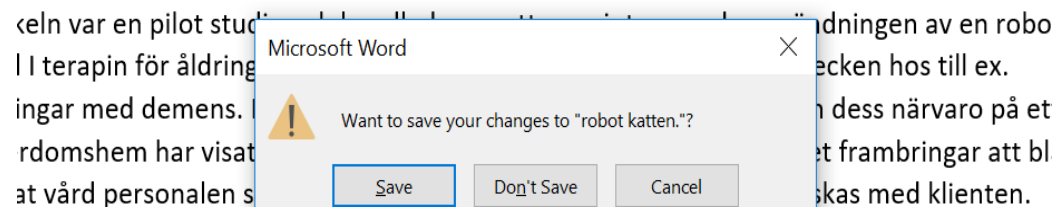
Källa: Handisam

Källa: PeO Hedwall

Tolerans för misstag och korrigerering

- ✓ Arrangera detaljer så att de minimerar faror och fel: mest använda, mest tillgängliga är nära till hands; "farliga" element elimineras, isoleras eller skyddas.
- ✓ Ge varningar om faror och fel.
- ✓ Ge funktioner som inte tillåter misstag.
- ✓ Varna för obetänksamma handlingar i uppgifter som kräver uppmärksamhet.

ovet av att använda en robot i stället för ett riktigt djur baserar sig på argumentet att ett djur kan frambringa allergier eller så kan djuret bitas. Djuret kan även bära med sig odomar och bakterier som kan vara farliga för sjuka individer vars immunförsvar är nere.

ersökningen genomfördes med 16 deltagare som tillsammans deltog i ett grupp terapi

Låg fysisk ansträngning

- Kan användas för vänster- eller högermonterade dörrar
- Rullregel möjliggör låsning med låg kraft
- Med handtag på insidan kan dörren säkert öppnas från insidan

Storlek och utrymme för användning och tillgänglighet

- ✓ Ge en tydlig sikt till viktiga element för alla användare; sittande eller stående
- ✓ Räckvidd till alla delar så att de är inom räckvidd såväl sittande som stående användare.
- ✓ Skapa tillräckligt med utrymme för användning av hjälpmedel eller personlig hjälp

- ”Alla organisationer inom den offentliga förvaltningen ska ha webbtjänster som är tillgängliga.
- Det betyder att det ska vara lätt för vem som helst att kunna använda tjänsterna oberoende av olika funktionsbegränsningar”
(kanta.fi/webbtillgangelighet)

E-tillgänglighet

- Elektronisk tillgänglighet, eller e-tillgänglighet, hänvisar till användarvänligheten av informations- och kommunikationsteknik (IKT), till exempel Internet, för personer med funktionsvariationer.
- Äldre personer eller andra personer med funktionsvariationer ha svagare möjligheter att dra nytta av ny informationsteknologi → *kan leda till marginalisering...*
- Webbplatser måste utvecklas så att alla personer kan komma åt informationen, både de med funktionsvariationer men även personer utan funktionsvariationer.

WCAG – Web Content Accessibility Guidelines

Målet är att

- främja vars och ens möjligheter att på lika villkor agera i det digitala samhället oberoende av funktionsförmåga.
- skapa enhetliga minimikrav i hela Europa för tillgängligheten hos de offentliga förvaltningarna:
  - a) tillgängliga webbplatser och mobilapplikationer
  - b) bättre kvalitet på de digitala tjänsterna
  - c) förbättra Europeiska unionens inre marknad gällande tillgänglighetslösningar.

Riktlinjer för tillgängligt webbmaterial

EU:s tillgänglighetsdirektiv uttalar fyra principer om webbplatsernas tillgänglighet. De ska vara:

1. möjliga att *uppfatta*
2. de ska vara *hanterbara*
3. de ska vara *begripliga*
4. de ska vara *robusta*

Möjligt att uppfatta

Information och komponenter i ett användargränssnitt måste presenteras för användare på sätt som de kan uppfatta:

Tillhandahåll alternativ i form av text till allt icke-textbaserat innehåll så att det kan konverteras till format som användarna behöver, till exempel stor stil, punktskrift, tal, symboler eller enklare språk.

Tillhandahåll alternativ till tidsberoende media.

Skapa innehåll som kan presenteras på olika sätt (enklare layout) utan att information eller struktur går förlorad

Gör det enklare för användare att se och höra innehåll, bland annat genom att skilja förgrund från bakgrund

Hanterbarhet

- **Komponenter i ett användargränssnitt och navigering måste vara hanterbara:**
- Tillgängligt via tangentbord: All funktionalitet ska vara åtkomlig med ett tangentbord
- Tillräckligt med tid: Ge användaren tillräckligt med tid för att läsa och använda innehållet.
- Krampanfall: Designa inte innehåll på ett sätt som kan orsaka krampanfall.
- Navigerbart: Tillhandahåll sätt att hjälpa användarna att navigera, hitta innehåll och avgöra var de är.

Begriplighet

Information och hantering av användargränssnitt måste vara begriplig

- Gör textinnehåll läsbart och begripligt
- Säkerställ att webbsidor presenteras och fungerar på ett förutsägbart sätt.
- Hjälp användare att undvika misstag och rätta till misstag

Robust, stadigt

- Innehåll måste vara robust nog för att kunna tolkas på ett pålitligt sätt av ett brett spektrum av olika användarprogram, inklusive hjälpmedel.
- Kompatibelt: Maximera kompatibiliteten med nuvarande och framtida användarprogram, inklusive hjälpmedel